MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI

Seduta tat-12 ta' Marzu, 2008

Citazzjoni Numru. 280/2006

A B
vs
C B

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat li permezz tieghu l-attur ippremetta u talab hekk:

1. Illi l-kontendenti zzewgu fil-5 ta' Ottubru 1958 kif jirrizulta mic-Certifikat taz-Zwieg hawn anness u mmarkat bhala Dok. A u mill-liema zwieg twieldu tlett itfal.

2. Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg inkiseb b' qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-ohra li tista' mix-xorta taghhom tfixkel serjament il-hajja mizzewga.

3. Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg kien vizzjat b' difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghhom, jew b' anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg.

4. Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg inkiseb bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga.

5. Illi l-kunsens tal-partijiet ghal dan iz-zwieg inkiseb billi l-kunsens intrabat ma' kundizzjoni li tirreferi ghall-futur.

6. Illi l-kunsens tal-partijiet, ghalkemm ma kienux interdetti jew morda b' mohhhom, ma kellhomx fiz-zmien li sar iz-zwieg, ukoll minhabba raguni temporanja, setghet intelletwali jew ta' rieda bizzejjed biex jinholoq kunsens ghaz-zwieg.

7. Illi ghalhekk l-imsemmi zwieg huwa null skond it-termini tal-artikolu 19(1)(c) u/jew 19(1)(d), u/jew 19(1)(g) u/jew 19(1)(h).

Ghaldaqstant, l-esponenti titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex prevja kull dikjarazzjoni li hija mehtiega skond il-Ligi:

Tiddikjara u tiddeciedi illi z-zwieg ikkuntrattat bejn l-esponenti u l-intimata huwa null u bla effett.

Rat ir-risposta guramentata li biha l-konvenuta rrispondiet li:

1. Illi filwaqt li l-esponenti taqbel li l-partijiet izzewgu f' Malta u kellhom tlett itfal illum maggorenni, dan iz-zwieg huwa validu ghall-finijiet u effetti kollha tal-Ligi u ghalhekk ma taqbilx ma' dak premess u mitlub fir-rikors guramentat fuq imsemmi.

2. Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjez u tigi kkonfermata il-validita’ taz-zwieg tal-kontendenti.

Rat l-atti kollha tal-kawza, inkluzi l-affidavits;

Semghet il-provi bil-gurament;

Ikkunsidrat;

Azzjoni
Illi permezz ta’ l-azzjoni odjerna l-attur qed jitlob minn din il-Qorti dikjarazzjoni gudizzjali fis-sens li z-zwieg tieghu kuntrattat mal-konvenuta fil-5 ta’ Ottubru 1958 huwa null fil-ligi, stante li l-kunsens matrimonjali tal-partijiet kienu vizzjat fit-termini tal-paragrafi [c][d][f][g] u [h] ta’ l-artikolu 19[1] tal-Kap.255.

Minn naha taghha l-konvenuta teccepixxi li z-zwieg huwa validu fil-ligi.

Kwadru tal-fatti
Illi l-Qorti semghet liz-zewg partijiet jiddeponu.

Mill-provi jirrizulta li l-partijiet izzewgu fil-5 ta’ Ottubru 1958 meta allura l-attur kellu 23 sena u l-konvenuta kellha 20 sena, u wara li kienu ilhom jiffrekwentaw lil xulxin circa sentejn. Minn dan iz-zwieg twieldu tlett-it tfal: fit-28 ta’ Ottubru 1958, fis-19 ta’ Lulju 1960 u fit-12 ta’ Ottubru 1965. Wara konvivenza matrimonjali ta’ erbgha u ghoxrin [24] sena, l-attur telaq mid-dar matrimonjali fis-sena 1982, wara li l-konvenuta kienet qabditu f’ relazzjoni ma’ mara ohra, li kienet bdiet fl-ahhar tas-snin sebghin, u li maghha ghadu f’ relazzjoni.

Illi l-versjoni ta’ l-attur hija fis-sens li dana kien gie mhajjar, b’ certu insistenza, miz-ziju tieghu, li dak iz-zmien kien jamministra n-negozju tal-konvenuta u ohtha, sabiex jizzewweg lill-konvenuta jew lill-ohtha. L-attur kien iddecieda li jibda johrog mal-konvenuta peress li mal-

konvenuta kellu “grazzja hafna izjed” u kienet “simpatika”[1]. Huwa kien eventwalment accetta u ddecieda li jizzewweg lill-konvenuta anke peress li kien jaqbillu mill-lat finanzjarju. L-attur jghid li kien l-istess ziju li kien ha hsieb il-preparamenti kollha tat-tieg, u hu kien accetta dan il-fatt; hu jghid li: “Il-catering kien ha hsiebu hu, konna ghidnilu fejn nixtiequ, [u ahna] ghidnilu l-Phonecia, u hallas kollox hu; plus li kellna xi 1,000 guests.”

L-attur jghid li qabel ma kien beda johrog mal-konvenuta bi skop ta’ zwieg, huwa kien jiffrekwenta diversi tfajliet u kien anke jkollu relazzjonijiet sesswali maghhom. Huwa jghid li kien waqaf jara tfajliet ohra meta kien beda johrog mal-konvenuta; izda sentejn wara z-zwieg, huwa kien rega’ beda jiffrekwenta nisa ohra meta kien ikun fuq business barra minn Malta. Jghid li dawn “kienu okkazzjonijiet ta’ one night stands, normally meta nkun msiefer.” Huwa jishaq pero’ li, ghalkemm kien ikun infidil lejn martu meta kien isiefer, meta kien ikun Malta ma kienx ikun infidil b’ rispett lejn martu, u jghid ukoll li hu dejjem kien imur ma’ strangieri li kien ikun jafhom fuq ix-xoghol, u “I used to be <u>very sure</u> li ma’ kellhomx mard, in respect for [respondent].”

L-attur ghalhekk, ghad-domanda jekk meta huwa kien tiela’ fuq l-artal u jizzewweg, kellux f’ mohhu li jibqa’ fidil lejn martu, huwa jirrispondi “Ehe. Malta forsi. Mad-dinja kollha le.” Fuq mistoqsija ghaliex kien dam sentejn minn wara z-zwieg qabel ma beda jerga’ jkollu relazzjonijiet intimi ma’ haddiehor barra minn Malta, il-konvenut jirrispondi hekk “Forsi, I was happily trying to be faithful.”

Fuq mistoqsija jekk fiz-zmien li dahal fiz-zwieg kellux l-intenzjoni li jipprova jkun “a good husband” mal-konvenuta, l-attur jirrispondi: “yes definitely”. Jikkonferma wkoll li huwa u martu kienu johrogu ta’spiss flimkien mat-tfal bhala familja u anke jsiefru flimkien.

Illi l-attur jispjega li “well into the seventies” huwa kien dahal f’ relazzjoni extra matrimonjali ma’ habiba tal-

---

[1] Dep.fol.34 *et seq.*

konvenuta li meta skopriet li zewgha kien qed ikun infidil lejha, inqala' l-inkwiet matrimonjali bir-rizultat li fis-sena 1982 il-partijiet isseparaw de facto.

Illi minn naha taghha l-konvenuta tghid li ma kien hemm ebda problemi la qabel iz-zwieg, u lanqas matul il-konvivenza matrimonjali ta' 24 sena. Sa dan il-perijodu, inkwiet serju fiz-zwieg ma kienx hemm "Le fiz-zwieg, zgur li le."[2] L-inkwiet beda meta l-konvenut kien intaqa' mal-mara li maghha ghadu f' relazzjoni sallum "hemmhekk bdejna [bl-inkwiet] ghax il-bqija kollox kien normali."

Hija tikkonferma li qabel iz-zwieg kienu johorgu wahedhom "kemm-il darba" u xi kultant kien ikun hemm id-driver taghha li kien johodhom fejn kienu jghidulu.

Rigward iz-ziju ta' l-attur li kien it-tutur taghhom, hija tghid li meta kienet marret tghidlu li riedet tizzewweg, peress li hi u ohtha kienu jqisuh bhala missierhom u kien jiehu hsiebhom hafna, huwa qalha 'inti taf zgur x' ser taghmel, ghedtlu iva jiena nhobbu [lill-attur] u rrid nizzewgu." Tghid li veru "kien it-tutor taghna, imma kien qisu missierna, in fatti hu tellana fuq l-artal." Tghid ukoll li hi dejjem kienet taqbel mad-decizjonijiet tieghu.

Hija tghid li l-ewwel darba li semghet li l-attur kien infidil lejha meta kien isiefer fuq xoghol, kienet f 'dawn il-proceduri. Tghid li: "Dejjem meta gie d-dar dejjem bqajna nghixu normali….Hu qatt ma urieni xejn, ma nafx, bniedem tinduna meta jkollu relazzjoni ma' xi haddiehor ghax meta kellu relazzjoni mal-[mara li ghandu llum] mill-ewwel indunajt."

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi in tema legali jinsab assodat fil-gurisprudenza[3] li, gjaladarba z-zwieg in disamina gie celebrat fis-sena 1958, u ghalhekk qabel il-promulazzjoni ta' l-Att XXXVII [Kap.255] tas-sena 1975 li beda jirregola z-zwigijiet civili, u gjalarba dan iz-zwieg kien gie celebrat bir-rit religjuz,

---

[2] Dep. Fol.79 *et seq.*

[3] *App.Carmen Lama vs Eugenio Lama* deciza 2 ta' Ottubru 2007 [u kazistika hemm citata]

allura l-ligi li kienet tirregola z-zwieg taghhom kien id-Dritt Kanoniku vigenti qabel l-emendi tas-sena 1983; u ghalhekk bid-dritt kanoniku msejjah Kodici Pio Benedittin tas-sena 1917; u jekk iz-zwieg jigi misjub validu that dan il-qafas legali, allura ghall-ezami tieghu that l-imsemmi Att XXXVII josta l-artikolu 36[2] ta' l-istess Att, li jistipula li "Ebda haga f' dan l-Att ma ghandha tolqot il-validita' ta' zwieg li kien validu meta sar."

Illi l-attur qed jibbaza t-talba tieghu ghan-nullita' taz-zwieg fuq il-capita nullitatis kontemplati fil-paragrafu [c][d][f][g] u [h] ta' l-artikolu precitat; izda l-Qorti ghandha tezamina dan iz-zwieg li gie celebrat fis-sena 1958 fid-dawl ta' dawn il-capita nullitatis "purche' il-*caput nullitatis* in kwistjoni kien applikabbli sostanzjalment ghaz-zwieg meta sar u sa fejn kien applikabbli tenut kont tal-ligi vigenti meta sar."[4]

Illi jidher li skond il-Kodici Pio Benedettin, dan il-kaz fid-dawl tal-kawzalijiet proposti ghandu jigi ezaminat fit-termini tal-kanoni 1081, 1082, 1086 u 1092.

Illi fil-meritu l-Qorti taghmel is-segwenti osservazzjonijiet:

[1] Illi, ghalkemm fix-xhieda tieghu l-attur jghid li huwa kien gie mgieghel minn zijuh biex jizzewweg lill-konvenuta, u jkompli jishaq fuq dan il-punt fin-nota ta' l-osservazzjonijiet tieghu, il-provi juru bic-car li huwa kien eventwalment accetta s-suggeriment ta' zijuh biex jizzewweg lill-konvenuta, kemm ghax kellu grazzja maghha, kif ukoll ghax irrealizza li mill-lat finanzjarju kien jaqbillu. Il-Qorti tosserva li x-xhieda ta' l-attur stess turi, li dana ma kienx gie mgieghel biex jizzewweg izda kien gie imhajjar biex jaghzel wahda mill-ahwa Sant Fournier li z-ziju tieghu kien jiehu hsieb. Il-Qorti hija konvinta li l-attur, kif ukoll il-konvenuta,dahhlu f' dan iz-zwieg ghax riedu u bil-libera volonta' taghhom; u l-kunsens matrimonjali taghhom ma kienx determinat minn forza esterna resistibbli li l-partijiet ma kellhomx kontroll fuqha.

[4] Inid.

[2] Illi rigward il-Kanoni 1082 li titratta dwar il-vizzju tal-kunsens minhabba njoranza dwar x' inhu zwieg u l-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, il-Qorti tosserva li minn imkien ma jirrizulta li l-partijiet ma kellhomx certu dixxerniment ta' l-import tal-hajja matrimonjali, jew li ma kienux gharrfu jew fehemu d-drittijiet u d-dmirijiet tal-hajja konjugali. Il-konvivenza matrimonjali twila [24 sena] li matulha l-partijiet kellhom tlett itfal jaghtu konfort lil din il-konkluzjoni.

Inoltre, ghall-kompletezza, jigi osservat li mill-provi ma jirrizultax li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimonjali xi hadd mill-parti kienet affetta minn inkapacita' psikika jew kostituzzjonali li jgharrfu w jirriflettu, u li jiddecidi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali, jew li kienet mahkuma minn impulsi nterni li "nehhewlha" l-liberta tal-ghazla. Inoltre ma rrizultat ebda anomalija psikologika li ghamlita impossibbli ghal xi parti li tesegwexxi l-obbligi matrimonjali essenzjali ghaz-zwieg.

[3] Illi rigward il-Kanoni 1086 li jitratta s-simulazzjoni, il-Qorti tosserva li, ghalkemm l-attur ipprova jghati l-impressjoni li fil-mument tal-ghoti tal-kunsens matrimonjali, huwa kien eskluda l-obbligu tal-fedelta' fiz-zwieg, il-provi juru l-kuntrarju. Di fatti huwa stess jghid li huwa kien fidil lejn il-konvenuta kemm qabel[5] iz-zwieg meta kienu gharajjes, kif ukoll sa sentejn wara z-zwieg. Jghid ukoll li matul dawn is-sentejn *"I was happily trying to be faithful."* Dawn l-elementi ta' prova jinnewtralizzaw l-allegazzjoni tieghu li l-kunsens matrimonjonali tieghu kien simulat fis-sens li f' dak il-mument huwa b' att posittiv tal-volonta' tieghu eskluda l-obbligu tal-fedelta' fiz-zwieg; u l-fatt, anke jekk veritier, huwa ceda ghat-tentazzjonijiet u kien infidil lejn martu wara sentejn ta' zwieg, dan il-fatt ma jimmilitax kontra din il-konkluzjoni.

F' dan l-istadju l-Qorti tikkunsidera opportun li tosserva li, minn dak li rat u li semghet, hi tal-fehema li din l-allegazzjoni da parti ta' l-attur dwar is-simulazzjoni tal-kunsens tieghu, mhi xejn hlief tentattiv fjakk da parti

[5] Fol.68

tieghu, sabiex jipprova jikkonvinci lil din il-Qorti li z-zwieg tieghu mal-konvenuta huwa null; mentri l-vera falliment taz-zwieg tieghu kienet ir-relazzjoni li hu dahal fiha mal-*partner* tieghu fis-snin sebghin, jigifieri wara circa ghoxrin [20] sena ta' konvivenza matrimonjali.

[4] Illi dwar il-*caput nullitatis* kontemplata fil-Kanoni 1092 li fuqha hija bazata l-kawzali numru 5, il-Qorti tosserva li din manifestament ma tikkonfigurax. Imkien mill-provi ma jirrizulta li l-partijiet kienu rabtu l-kunsens matrimonjali taghhom ma' kondizzjoni li tirriferi ghall-futur.

Illi in bazi ghall-premessi konsiderazzjonijiet fattwali u guridici, il-Qorti hija tal-fehema li z-zwieg bejn il-partijiet kien validu meta gie celebrat fil-5 ta' Ottubru 1985 taht il-ligi vigenti f' dak iz-zmien; u ghalhekk mhux il-kaz li din il-Qorti tinoltra ruhha fuq il-kawzali l-ohra dedotti mill-attur fir-rikors promotur u li huma bazati biss fuq l-artikolu 19[1] tal-Kap.255.

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti hija tal-fehema li t-talba attrici mhijex gustifikata fil-fatt u fid-dritt u ghalhekk ser tigi respinta.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi tichad it-talba attrici, bl-ispejjez kontra l-attur.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------